48ԴԱՐ ՅԱՐԻ ԹԻՒ 2773 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 1331 ՐԷՊԻԼ ԷՎԷԼ 14 — 1913 ՓԵՏՐՎԱՐ 14 — 27

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUME-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ա. ՊՕԼԻՍ ՊԱՆՊԸ ԱԼԻ ՀԱՍՏԷՆՍԻ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԶԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանկական Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحالس فرید
اداره خانهٔ باب عالی جادهسنده نومرو ٤٠

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՐԱՄ.
Պոլսոյ համար	80 Ղշ.	45	25 Ղշ.
Դուռանները համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 դրշ., մէկէ աւելի դրուելիք ծանուցմանց համար ՄԱՄՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ Ը

10 ՓԱՐԱ — ❋ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ❋ — 10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԸ ԻՐ ԴԵՐԷՆ ԴՈՒՐՍ

Հայոց Ազգ. Երեսփ. Ժողովը տեսնելով որ իր դերին մէջ Պալով չկրնար օգտակար ըլլալ, կ'ուզէ դերէն դուրս ելլել և բանի մը ծառայել։

Երկու խօսքով, այս հեռաւութիւնը միայն կարելի է հանել Ժողովին զանազան խմբակցութեանց ներկայացուցիչներուն այն որոշումէն, որուն համեմատ կ'առաջարկուի Ազգ. Ժողովին անունով դիւան մը ալ յատակացնել Պատրիարքարանին մէջ...Զարմանալի է որ այդ խմբակցութեանց մէջ կան այնպիսի ներկայացուցիչներ, որոնք, գոնէ իրենց խոստովանութեան համեմատ, կուլ տուած են ամէն օրէնք և օրէնքին առաջ անգամ ներքին նշանակութիւն մը ունի իրենց համար և որոնք կը հանդուրժեն այսպիսի առաջարկութեան մը և իրենք ալ կ'ստորագրեն առանց որոշումի մը առակ։

Ասիկա պարզապէս չփոթութիւնն է օրէնսդիր և գործադիր իշխանութեանց։ Այսպիսի չփոթութիւն մը առաջին պատանին է սահմանադրական սկզբունքներու անվարժութեան, կամ սահմանադրական կեանքի անպատշաճութեան։ Ազգ. Ժողովը յայտնի ապիկարութիւն մը խոստովանած կ'ըլլայ Պատրիարքարանի մէջ իրեն յատուկ Դիւան մը խնդրելով Վարչութենէն։ Խոստովանած կ'ըլլայ թէ ինք իր քննիչ պաշտօնը ժողովին պահանջած պատկառանքին և օրէնքին խաւութեան համեմատ չկրնար ի գործ դնել և գոնէ դուլիս մը կ'ուզէ շինել իրեն համար, առանկով դէթ քանի մը հոգի ալ ամսականով պարտկելու համար։

Պատրիարքի Խորհրդականի կամ Խորհրդական Պատրիարքի պաշտօնեայ չէ, օրէնսդիր իշխանութիւնը վարչութիւն, կառավարութիւն չէ, այլ հակակշռող վերին մարմինն է որ, քանի՞ հեռու գնուի պաշտօնեաներէն և կառավարողներէն, այնքան մեծ կ'ըլլայ իր ազդեցութիւնը, բաւական է որ ժողովը անաչառութեամբ, առացն նեպոտութեան և առանց յետին մտքերու վարէ իր հակակշռողի նուիրական պարտականութիւնը։

Ազգ. Ժողովը փոխանակ «վերէն» հսկելու, կ'ուզէ այս կերպով «մէջէն» հսկել։ Հսկելու այս երկու եղանակները մեծապէս կը տարբերին Ազգին հանդէպ պարտականութիւն մը ստանձնողներու խղճին առջև։

Տկար հիմերու վրայ հաստատուած Երեսփ. Ժողովի անդամները չկրնալով որոշակի ըմբռնել իրենց պարտականութեան իսկական բնոյթը, այդ պաշտօնը կ'ուզեն գործիք ծառայեցնել իրենց ճղճիմ փառասիրութիւններուն։ Պատրիարքարանի մէջ դիւանէ դիւան պարոիլ, խաշտօնեաներ յանձնարարել, եղածները պաշտպանել, և վերջ ի վերջոյ իրենց համար ալ... դիւանական գործ հայթայթել։

Թո՛ղ որ ասիկա խորհրդարանական երկիրներու մէջ տեսակ մը համաճարակ ախտ եղած է, բայց մեզի պէս չափազանց դգայուն և քիչ մը անհասատա ազգի մը համար այս ախտը մեծ համեմատութիւններ կ'առնէ, և Ազգ. Ժողովը իր հանրական պատկառանքէն կը մերկանայ կարեւոր չափով մը։

Ով է արդեօք բուն հեղինակը այս չքնաղ նորութեան, զոր արդարացնելու համար ի զո՞ւր պիտի ջանան հեղինակը կամ հեղինակները։ Գլխաւոր առարկութիւնին կը թուի ըլլալ դիւրացնել Ազգ. Ժողովին աշխատութիւնը։ Հեղնութի՞ւն պարզապէս։ Երեսփ. Ժողով մը իր օրագրը պատրաստելու համար արժանապատուութեան վիրաւորանք մը պէտք է ղգայ պատրիարքական նախասենեակներուն մէջի ման գալը, իբր թէ «գործոց վիճակը ուսումնասիրելու և անկէց իր օրակարգը պատրաստելու համար։

Դեռ անցեալ օր Եւրոպական մէկէ աւելի թերթերու մէջ յօդուածներու հանդիպեցանք որոնք, չենք գիտեր ինչ պատճառաւ, գայրոյթ կը յայտնէին խորհրդարանի անդամներէն ոմանց դէմ, որ ի դէպս և յանդէպս այսինչ կամ այսինչ նախարարին մօտ կ'երթան թախանձելու, կամ սպառնալու որպէսզի սա կամ նա պաշտօնեան փոխուի։ Օրէնսդիր Ժողովին դոյութեան և անորմով ներկայացուած հանրավարական մեծ գաղափարին դէմ ակէց աւելի մեծ նախատինք կարելի չէ, կ'ըսէր Բարիզեան թերթ մը։ Վարչութեան դուռը գոց պէտք է ըլլայ անկաշառ և անշահախնդիր երեսփոխանին առջեւ։ Հանրային գործերուն ընդհանուր ուղղութիւնը և ժողովին մէջ իսկ Վարչութիւնը պատասխանատուութեան կոչելու բարձր իրաւունքը իրենց նշանակութիւնը կը կորսնցնեն, եթէ օրէնսդիր ժողովը իրմէ բխած մարմնին մօտ տեսակ մը երկրորդական դէմք ցոյց տայ, կամ զլխանի անոր քննիչին տակ դիւանական դերի մը։ Որովհետեւ եթէ այդպիսի Դիւան մը հաստատուի, ազահաւաքար անոր քննիչը Պատրիարքարանին Վարիչ Մարմնոյն կողմէ պէտք է կատարուի, և այս պարագային խերը տեսէք այնքան վսեմ և այնուհետեւ պատմական եղած ճիգերով ձեռք բերուած օրէնսդրական իշխանութեանը։

Կը յուսանք թէ Երեսփ. Ժողովին այն մասը, որ խմբակցութեանց վարիչներուն խաղալիք ըլլալ չուզեր, և չի փափաքիր Բանիւոժի ոչխարներու նոր դեր մը կատարել, պիտի չհամակերպի այդ ողորմելի որոշումին, և իր պաշտօնը Պատրիարքարանի դիւանական սենեակի մը կամ դուլիսի մը էնթրիկներէն վեր պիտի նկատէ։

ԱՊՏԻԼ ՀԱՄԻՏԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԷՆ

Գերմանական Հանդէսի մը Մարտ 1ի թիւը կը շարունակէ Ապտիլ Համիտի յիշատակներուն հրատարակութիւնը։ Այս յիշատակները Հանդէսին Ֆոբրէնի զրկողն է Գերլինի օսմ. հիւպատոսը, որ պաշտօն ստանձնած է Թրեբիզեան զանոնք։ Ահա քանի մը հատուածներ։

ԻՍԼԱՄՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱԶԳՈՒԹԵԱՆՑ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ

Աշխարհի բոլոր կայսրութիւններէն ամէնէն աւելի միջազգայինը օսմ. կայսրութիւնն է։ Մեր ժողովրդին մէջ կան Թուրք, Արաբ, Յոյն, Առնաւուտ, Պուլկար, Հիւրա, Զինկեանէ, ևն. (Ծ. ԽՄԲ. — Ապտիլ Համիտ Հայերը չի յիշեր հոս կառավարական մտացումով մը...) Բայց հանգամանքը կը միայն այս մեծ ընտանիքը [illegible] վրայ պնդելու պէտք չկայ, այլ տա՛ իրաւունքեան վրայ թէ մենք ամէնքս հաւատացեալ(իսլամ), մենք. ամէնքս վերջը կուգայ միայն օսմանցիներուն վճռապետը. բայց մեր Պահանջեան հիմը կրօնն է։ Դիմբրոդդաբար Անգլիա յանձնած է իր նեղնգամիտ քաղաքականութեամբ մեր մէջ արթնցնել ազգայնութեան կրօ քը Արաբիա ապատամբութեան մէջ է, Ալպանիա Եւրոպայի մէջ Իսլամին այդ ամրոցը՝ ան ալ ոտք եկած է։ Եռավարիներ ծայր հասան դաղտնի կերպով Սուրիոյ մէջ։

ԻՍԼԱՄԻՆ ԴԻՐՔԸ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

Մեր կայսրութիւնը մարքի և կրօնքի կայսրութիւն մը ՀՀացած է։ Եթէ Իսլամին միութեան գաղափարը անհետ ըլլայ, մեր կայսրութեան ուժը վերջ պիտի գտնէ։

Այդքան և տիւսը բան է որ մեր հաւատացեալներուն բնակած երկիրները Քրիստոնեայ տէրութեանց տիրապետութեան տակ ինկած են։ Սակայն բոլոր Մահմէտականներուն աչքերը դէպի Պոլիս կը դառնան։ Պէտք է տարբեր տարի միշտ աւելի սերտ կեդրոն տեղմել բոլոր Իսլամները միացնող գրօնքին կապերը։ Մեր ապագան այս է միայն։

Անգլիա, Ֆրանսա, Ռուսիա և Հոլանտա ամէնքն ալ ձեռքս մէջ են։ Ես ասոնցմէ ամենքն ալ ձեռքս մէջ եմ։ Իսլիֆա եմ, իմ բերնէս մէկ բառ մը կը բաւէ սուրբ պատերազմ պատրաստելու համար։ Վա՛յ այն ասոնց քրիստոնեայ տէրութիւններուն։ Ժամանակը տակաւին եկած չէ, բայց որ պիտի գայ որ բոլոր հաւատացեալները (Իսլամները) մէկ մարդու պէս տաքի պիտի կանգնին ասոնց ասոնց (քրիստոնեաներուն) չվարձները խորտակելու համար։ Անգլիական տարածութիւններու մէջ գտնուած 85 միլիոն իսլամը, Հոլանտական գաղթավայրերուն մէջ գտնուած 30 միլիոնը և Ռուսիոյ մէջ գտնուած 10 միլիոնը ամէնքն ալ պիտի միանան։

Չե՞ն գիտեր մթէ որ 250 միլիոն Իսլամներ ամէն օր Ալլահին կ'ուղղեն, ալլերնին վերցնելով [illegible] Մարգարէին տեսանքն է։

Անիկա վերջն ալ կասն մթէ պնդել թէ մենք Տէրութեանց խումբին մէջ արդար գործիք մըն ենք միայն։

ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՕՍՄ. ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Բարեկարգութիւն կոչածնին մեր ասոյգ գործածուած է։ Ինչո՞ւ Տէրութիւնները, որոնք մեր ժառանգական թշնամիներն են, կ'ուզեն պարտադրել մեզի բարեկարգութիւններ։ Որովհետեւ գիտեն թէ բարեկարգութիւնները իրենց մէջ կը պարունակեն կործանումի միջոցներ, որոնք պիտի ջնջեն Օսմ. կայսրութիւնը։ Ամբողջ աշխարհ կ'ուզայ մեր զարգացման խիստ վար ատրճանին վրայ, իրենց խելքովը։

Եւրոպայի ժողովուրդները մեզ կը քննադատեն և կը պահանջեն որ բան մը բնենք այս ատրճանը բարձրացնելու համար։

Կը մոռնան թէ իրենք տակաւին իրենց երկրին մէջ չատ կատարելագործութիւններ ընելու պէտք ունին։ Ապահովաբար, չեմ ուզեր թէ Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ արհեստագիտական յառաջդիմութիւնները հիանալի չեն։ Հարիւր տարի եաք մեռած ենք Արեւմուտքին, բայց անկողմնակալ մարդիկ պէտք է խոստովանին թէ իմ թագաւորութեան սկիզբէն է վեր բարձրացումը կանոնաւոր եղած է, և երբեմն նոյն իսկ քիչ մը խիստ տրգ։

Զարմանալի է տեսնել թէ Եւրոպա ի՞նչպէս անգէտ է մեր կացութեան եւ մեր բարքերուն։ Երբ Արեւելքի մէջ զերութեան վրայ խօսուի, միշտ մարգուս մտքը կ'իյնայ Ամերիկայի գերիներուն տխուր վիճակը։ Ի՞նչպէս կրնան գերութիւն անուանել այն ընտանեկան և նահապետական յարաբերութիւնները, որոնք մեր մէջ գոյութիւն ունին տիրոջ ու ծառայի միջեւ։ Դուրանը կը հրամայէ մեզի բարեացակամութեամբ վարուիլ մեր ծառաներուն հետ։ Իրաւ է թէ ծառաներուն և մեր միջեւ տեսակ մը առասական ճորութեան յարաբերութիւն կայ, բայց մեր օրէնքները ա՛յնքան խիստ են որ գերիները կը պաշտպանուին իրենց տերերուն ամէն բռնութեան դէմ։ Մեր մէջ գերութեան գոյութեան խօսք չի կրնար ըլլալ։ Սպասուհի մը մեր մէջ ապահովաբար չատ բարձր կացութիւն մը ունի քան եւրոպացի սպասուհին։ Սպասուհիները աւելին կազատած են։ Ասիկա կը ըղխի մեր բարքերէն և մեր օրէնքներէն։ Մնաց որ սպասուհին չէն ալ նոյնը կը պահանջէ։ Շատ դէպ կը խօսին գերեվարուելու մասին։ Բայց ասիկա ամէն կերպով ճաւատար չէ։ Այդ մարդիկը կը հայթայթեն սպասուհի և սպասուհի երբեմն ժամանակի մը համար տարեկան միջակ գնով մը և մէկ անգամով կը վճարեն։ Այս գործին չատը իր պատճառներուն և նոյն ինքն սպասուհիներուն։ Շատ տարիներ կան որոնք անոթի պիտի մեռնէին փոզոցին մէջ, և որոնք այս կերպով ապրուստ մը կը գտնեն ընտանիքներու մէջ։

ԲՈՒՐԴԸ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՆ

Երբեմն օտարները մեզ Արեւելքի Գերմանացիները կ'անուանեն, հիշդ ինչպէս կ'ըսեն թէ Յոյները Արեւելքի Ֆրանսացիներն են։ Բայց ասոնք ամենեւին չատ նեղամիտ ազգերուն հետ։ Ասիկա է մեր գլխաւոր պատճառներէն որոնց համար Թուրքերն ու Գերմանացիները զիրար լաւ հասկցած են։ Մենք անոնց հանդէպ և վերապահ բնաւորութիւնը ունինք, նաև համբերութիւն։ Երկուքս ալ բանական դանդաղաշարժ ենք։ Մեզի ժամանակ պէտք է ասանալու համար։ Հաճելիութեամբ կը թողուենք որ չարչարեն մեզ, բայց յետոյ աւելի ուժով կը զարնենք։ Յոյներուն հետ մեր վերջին պատերազմը տար օրինակ կրնար ըլլալ։ Քաջութիւնը և պատիւը, ապահովան բնազդումը և հիւրասիրութիւնը Օսմանեան ինչպէս նաև Գերմանական ասաքնութիւններ են։ Երկու ժողովուրդներուն պատմութիւնը ասանց նմանութեան չէ։ Գերման հին կայսրերը կ'ուզէին իրենց իշխանութիւնը տարածել Ալպեան լեռներէն անդին եւ կ'երազէին Հռոմէական մեծ կայսրութիւն մը։ Իմ նախնիներս ալ ուզեցին կայսրութիւն մը հիմնել որ տարածուէր ամբողջ տիեզերքին վրայ, Հնդկաստանէն սկսեալ մինչեւ Վիեննա։ Գերմանացիք և Թուրքերը իրենց ուժերը ցրուեցին և ապատեցին այս երկին մէջ։

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Արեւմուտքի անձնանուա, անբարեկամարդիկը ի՞նչ իրաւունքով կը ներեն իրենց այսպանելու մեր կրօնքը։

Անցուցա՞ Մարգարէին պատուիրանքներէն մէկ քանին խիստ կ'երեւնան, բայց այդպիսի վարդապետութիւններ կան նաև Քրիստոնէից և Հրէից կրօնական գիրքերուն մէջ. սովորութիւնը զանոնք կը մեղմացնէ և չատ քներ տարբեր ՝կերպով ցոյց կուտայ այսօր։ Դուրանին մէջ ամենուրեք առաքինութիւն քարոզուած է, և անոր քարոզած դեղեցիկ վարդապետութիւնը արդարև սարին չէ քրիստոնէականին և հրեականին։ Բայց թէ Իսլամութիւնն է ամէնէն աւելի այժ և բարձրութիւն ունեցող կրօնքը, ասիկա յայտնի է ամէն ոեզ որ մրցումի մէջ է մեւս կրօնքներուն հետ։ Իսլամութիւնը քաջարձակապէս յաղթական է։

Դալով կրօնական ազատութեան, ասիկա մեր մէջ աւելի յարգուած է քան այնտարի մէջ ուրիշ ոեւէ տեղ։ Հիւրասիրութիւնը եւս ոչ մէկ տեղ աւելի յարգուած է քան մեր մէջ։ Ասանոնք մեր մէջ չենդունուիր մինչ Սպանիոլները (Սպանիացի Հրեաները), որոնք անատուն անտէր էին, յետոյ Լեհերը։ Այս վերջինները մեր պայտանութեան տակ ասինք, նոյն իսկ Ռուսիոյ հետ պատերազմելու վտանգը աչք առնելով։

Մեր բոլոր դժբաստութիւնը այն է որ մեր կայսրութիւնը համատեղ ամբողջութիւն չի կազմեր միակ կրօնական սարքով մը, և չատ մը ալ Քրիստոնեայ ունինք մեր երկրին մէջ։ Ասիկա անմիութեան արդիւնք մը տալ կը բերէ. միւնոյն տեսարանը կը դիտենք ուրիշ պատութիւններու մէջ։ Երկրի մը մէջ կրօնքներու և դաւանանքներու այլազանութիւնը չարիք մըն է. զոր օրինակ՝ ասիկա կը տեսնուի գերմանական կայսրութեան մէջ։ Պեռական չենքին ամրութիւնը անչոյլ կը վնասուի, երբ ներքեւ կան գաւանանքներու սալասաս։

ՎԵՐԱԴԱՐՁ ԴԵՊԻ Ի ԻՍԼԱՄՈՒԹԻՒՆ

Մի՞թէ բերնիս բերնէն այն ժամանակը երբ Ալլահին Մարգարէն երեւցաւ երկրի վրայ, լուսաւորեց աշխարհի խաւարը, ժողովուրդներուն ոնանական բարքերը փոխեց վեհութեան, քաղաքութեան և սիրոյ, առաջնորդելով մարգկային սեռը դէպի խաղաղութիւն, ուրախութիւն և իմաստութիւն։ Զմառնանք Իսլամին բարձր քաղաքակրթութիւնը, Իսլամ բոլոր երկիրներուն անհամեմատ ծաղկեցուցը, մինչ Եւրոպա տակաւին կը թաւալեր ամենախորին բարբարոսութեան մէջ։

Ի՞նչ մեծութիւն էր մերը այն ժամանակ, երբ Քրիստոնեայ հրոսակները, կռզուտաւ ընչացաղց, Երուսաղէմը ազատելու կեղծաւոր պատրուակին ներքեւ, մեր երկիրներուն վրայ ինկան, սպրելով և աւերելով, մեր գեղջուները չարչարելու համար։

Եթէ ուզենք մեզ դանել վերջին, եթէ ուզենք կրկին ձեռք բերել հին ոյժը, եթէ ուզենք նորէն ծնունդ վառեմի ծաղկեւորուիլ, պէտք է լինենք մեր ուժին ազբիւրը։ Մենք չենք կրնար ինքզինքնիս փրկել կապիկի պէս նմանցնելով Արեւելեալ Եւրոպական ղգացումը, որ ժամանակի վտանգաւոր այսուրդներով վարելով, ատիկա ձեր գիտալիքն է։ Ձեր խորհրդածութիւններուն կը թաղում ձեզ, և թող կարմ ըլան, որովհետեւ այս իրիկուընէ առաջ պէտք է որ ամէն բան կարգադրուի։

— Ինչպէս կրնաք դիւրաւ մտածել։ անկարելի է որ ես մէնակ պատասխանեմ, ըսաւ, ինքն ալ տաքի ելլելով։

— Արդարեւ ատիկա միտքս անցուցած էի, ըսաւ Սալիքը, ցաւելով մը։

— Է՛ ուրեմն, հոս վերադարձէք և էս գիշերին, ըսաւ արդօրէն, և զիս պատրաստ պիտի գտնէք մեր որոշումները ձեզի ըսելու։

Սալիքը արհամարհաս ծիծաղ մը ուս նետաւ։

— Ե՛երեւի որ յիմարի մտս յանդուգն մտքի մը տեր կը կարծէք զիս։ Ձեր մտսին իմ գիտցածս նկատի առնելով, արտատոց մէկը ըլլալու եմ որ ձեր ըսած ժամին դամ ձեր ձեռքերուն մէջ նետուիլ ինքզինքս։ Ո՛չ, Տիկին, ես ձեր ասունք պիտի չդամ դիշերանց։ Այսօր ժամը ատասնին, ոչ երբեք վայրկեան մը աւելի ուշ։ Ձեզի պիտի տամ իմ տունս և կրնամ վստահացնել ձեզ որ հոն պիտի չգտնէք ոչ սուրաւոր ժամացոյց, ոչ թանաւոր կաթ, ոչ սեւէ ձեւով սպանութիւն։ Ցերեսութիւն։

(Շարունակելի)

ԿԻ ԹՕՐՆ (59)

Մ'ԱՌՈՒՉԱՓ Մ'ԵՆԱՄԱՐՏ

— Եւ եթէ ըսեմ որ չեմ գիտեր բանտրվին թէ ինչ կրցած է ըլլալ Միւրէլ Թրէյսի, դաւ վերջապէս։

— Ժամանակի կորուստ պիտի ըլլայ միայն։ Եւ ժամանակը թանկագին է, ալ աւելի ձեզի համար թերեւս քան մեզի համար։ Չեմ գիտեր, չարունակեց արհամարհաս, թէ կարո՞ղ եք կամ ոչ ճշդել ճշմարտին չեշտը. բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ ի՞նչ յոյս ալ որ կարենաք տալ ձեզ տակաւին պարզ պատրանք է. ձեռքերնիս էք, կ'ըսեմ ձեզի։ Դուք և Մաքսիմի ձեր դարձելի ատաբելին ծայրը հասած եք։

Ժիւլիայի չրթունքը սոթաւեցաւ խանդելու վրայ եղաղ վայրի կենդանիի մը չրթունքին պէս. իր հուժկու ձերմակ ակռաները կերտացին տեսիլարէն։

— Դո՞ւք եք որ կը համարձակիք սպառնալ ինձի։ Դուք... օրէնքէն տարբերեր։ Դուք, զնանաններու բռնաբարիչ։

Սալիքը ձեռքի չարժուձեւ մը ունեցաւ միայն։

— Բաւական, ըսաւ, հեղինակաւորութեամբ։ Մարդ ըրէք ասիկա, և դղոցեք։ Դեռ նոր քննեցի Ալեքսանդր Հիւգոի թղթած թուղթերը. այդ թուղթերը զոր դուք և ձեր տրժանաւոր ընկերը ուզեցիք խլել մեր ձեռքէն սպանութեան գրոնով անպամ, բայց որոնք, օրէնքով է Աստուած, անպարտ պրծեցան ձեր ենդեռնական ձեռքերէն։

Ձիլ տեղին զարկած էր։ Տիկին Ալպամարի չնչառութիւնը կեցաւ. աչքերը ապակեցան եղան որպէս թէ պիտի մեռներ։ Բայց ընդհանուր երկին ոյժ կը գտներ խիզախելու համար։

— Հա՛, հա՛։ Որչափ ալ կը վայրենանի դաւաւորի պայծառ։ Արդարակերով մարդ, դուք «զոզցած» էք անանց գազանիքը. միայն Արթիր Հիւգո կրնար բնկանել անանց կնիքը։ Մենք լաւ ենք։ Ես ալ ենք։

— Ո՛չ, ձեր խորհածին չափ։ բայց ասի երկրորդական է։ Ձեզի համար գիտնալ կարեւոր է այն թէ ձեզի դէմ այդ փաստաթուղթերուն մէջ ստորագրեալ անձերներու ապացոյցը կայ։ Եթէ դանեք թեամբ։ Մակ ըրէք ասիկա, և դղոցեք։ Դեռ նոր քննեցի Ալեքսանդր Հիւգոի թղթած թուղթերը. այդ թուղթերը զոր դուք և ձեր տրժանաւոր ընկերը ուզեցիք խլել մեր ձեռքէն սպանութեան գրոնով անպամ, բայց որոնք, օրէնքով է Աստուած, անպարտ պրծեցան ձեր ենդեռնական ձեռքերէն։

Ձիլ տեղին զարկած էր։ Տիկին Ալպամարի չնչառութիւնը կեցաւ. աչքերը ապակեցան եղան որպէս թէ պիտի մեռներ։ Բայց ընդհանուր երկին ոյժ կը գտներ խիզախելու համար։

— Հա՛, հա՛։ Որչափ ալ կը վայրենանի դաւաւորի պայծառ։ Արդարակերով մարդ, դուք «զոզցած» էք անանց գազանիքը. միայն Արթիր Հիւգո կրնար քնկանել անանց կնիքը։ Մենք լաւ ենք։ Ես ալ ենք։

— Ո՛չ, ձեր խորհածին չափ։ բայց ասի երկրորդական է։ Ձեզի համար գիտնալ կարեւոր է այն թէ ձեզի դէմ այդ փաստաթուղթերուն մէջ ստորագրեալ անձերներու ապացոյցը կայ։ Եթէ դանեք

Արդ— քիչ մը կեցաւ աւելի կշռաբ ասելու համար իր խօսքերուն— անոր համար ինչպէս ձեզի համար եւքի միակ ճամբան կախաղանին է։ Պարապ տեղը չեմ խօսիր, և կը տեսնեմ թէ կը հասկնաք։

Դլուխը կուրծքին վրայ ինկած էր։ Ասրանկի ստածումի երեւոյթ մը կը կարդացուէր անոր դէմքին վրայ՝ ուրիկը անկարող մոլեգնութիւնը անյայտ եղած էր։ Դլուխը գալիքները կը կշռէր։

— Կը տեսնեմ... խոստովանեցաւ վերջապէս ստորագրելի հանդարտութեամբ մը։ Կը տեսնե՛մ։ Ձեր ըսած պարագային, պիտի մեռնինք անարդ մահով մը, բայց մեր վրէժը պիտի լուծուի։ Մեր վրայ ձեզ դրուելէն առաջ Միւրէլ Թրէյսի պիտի դարձի տարուի։ կարեմ չեք տարակուիր...

Պ. Սալիքը, անտարբեր, արհամարհոց պատասխանել։ Ժիւլիա չարունակեց։

— Բայց եթէ մեւս կողմէ հաւանինք զայն ձեզ եւ դարձնել չուտ մը, ոչ և առաջ, խօսք կուտաք անուշ, կարծեմ...։

Սալիքը ընդմիջեց դայն կտրուկ կերպով։

— Երբէ՛ք սակարկութիւն չկայ մեր մէջ։ Պայման չեմ ընդունիր։ կը թելադրեմ։ Թող Օր. Թրէյսի մեզի դարձուի անյապաղ և անվնաս։ այս գործը կատարուելէն վերջը միայն միջոցներ պիտի առնեմ ձեզի դէմ։

— Հարիւ ժամանակ կը թողուք մեզի չունչ առնելու, ըսաւ Ժիւլիա վայրագօրէն։ Ընթացքնիդ աղնիւ չէ։

— Ի՞նչ անուն կուտաք ասոնք։ ձեզի չունիմ ուրիշ առաջարկութիւն ընելիք։

Ժիւլիա դարձեալ փորձեց մտաբել։

— Մեզի կ'ապատնաք վերջին առնչանքով, բայց թերեւս նշդիրա բան մը չունիք մեզի դեմ առաջ քշելու։ Ինչո՞ւ պիտի գտնամ անարդ ատաստանութիւններով։

— Իրաւութիւնները ճշդրիտ են, ամբաստանութիւնները ապացուցուած, վերջապէս կամ և պատրաստ կը բաւէ երբ ձեզի անունը տամ Տիկին Ռոսպերիքոի, այն հարուստ և պատուական ինձ— որուն զոհութիւնը խարեցիք վատաբար, զոր մոցուցիք բաժնելու համար ձեր մէջ անոր կողմանաբ, դուք և ուրիշ դիշերներ անատուններ։

Արդէն բաւական ժամանակ առաջ ձեզի ունեցած է այս զղուելի գործը և մոռցած էիք, ա՛ռ դիտ։ Ամէն պատրաստ մէջ կը խարեցիք թէ մոցուածին աւելի էր։ այսինքն ապացուցանելը տեսկարելի։ Արդ, նախանամութիւնը կը հակէ, Տիկին Ալպամարի։ Դիցուք որ Սարա Ուիլիամսն, այն հաւատարիմ աղախինը, զոր կը կարծէիք ամբիի ալյարիշ զրկած ըլլայ, ան ալ ողջ է, իր բոլոր յիշողութիւնը գլուխը և ապահով տեղ մը՝ ուր ոչ դուք, ոչ ազնուական մարքիզ Մաքսիմի չեք կրնար երթալ բանել։ Եթէ Տիկին Ռոպերիքոի անունին վրայ տաւելցնեմ օրիորդ Լաքրիմանտէի անունը —դեռատի օրիորդ մը որ ձեր բարեկամուհին էր— կարծեմ բաւական բան ըսած կ'ըլլամ։

Վայրկեան մը Ժիւլիա կարծես զգեստնուած մնաց։ Ամէն կեանք դուրս ելած կը թուէր իր գունատ դէմքին. այս անգամ լաւ համոզուած էր։ Բայց չարուեստն ոգին մնաց չէր իրեն մէջ։ Դիմաւորեց ինքնութեան նշոյլ մը անցաւ յանկարծ աչքերուն մէջէն, և զարհուրելի քրքիջ մը բարձրացուց։

— Ո՛չ, ո՛չ, տակաւին չէք բռնած մեզ։ Մենք բռնած ենք ձեզ։ Ի՞նչ։ Մենք ձեռքէ հանենք թանկագին պատանդ մը և դուք ձեռքերնիդ պահէք բան մը որ ձեր ըսածին պէս կախաղան զրկէ մեզ։ Ի՞նչ պիտի շահինք մենք, կ'ապանմ, ձեզի դարձնելով օրիորդ Թրէյսին, եթէ դուք մեզի չեք դարձներ ձեր ապացոյցները։

Սալիքը չատ լաւ գիտեր թէ խաղին վերջին թուղթը իրենց ձեռքին մէջ էր։ Այսու հանդերձ չընկրկեցաւ։

— Թէ ինչ պիտի չտանք, ըսաւ ոտքի ելելով, տարկա ձեր գիտալիքն է։ Ձեր խորհրդածութիւններուն կը թողում ձեզ, և թող կարմ ըլան, որովհետեւ այս իրիկուընէ առաջ պէտք է որ ամէն բան կարգադրուի։

— Ինչպէս կրնաք դիւրաւ մտածել։ անկարելի է որ ես մէնակ պատասխանեմ, ըսաւ, ինքն ալ տաքի ելելով։

— Արդարեւ ատիկա միտքս անցուցած էի, ըսաւ Սալիքը, ցաւելով մը։

— Է՛ ուրեմն, հոս վերադարձէք էս գիշերին, ըսաւ արդօրէն, և զիս պատրաստ պիտի գտնէք մեր որոշումները ձեզի ըսելու։

Սալիքը արհամարհաս ծիծաղ մը ուս նետաւ։

— Ե՛երեւի որ յիմարի մտս յանդուգն մտքի մը տեր կը կարծէք զիս։ Ձեր մտսին իմ գիտցածս նկատի առնելով, արտատոց մէկը ըլլալու եմ որ ձեր ըսած ժամին դամ ձեր ձեռքերուն մէջ նետուիլ ինքզինքս։ Ո՛չ, Տիկին, ես ձեր ասունք պիտի չդամ դիշերանց։ Այսօր ժամը ատասնին, ոչ երբեք վայրկեան մը աւելի ուշ։ Ձեզի պիտի տամ իմ տունս և կրնամ վստահացնել ձեզ որ հոն պիտի չգտնէք ոչ սուրաւոր ժամացոյց, ոչ թանաւոր կաթ, ոչ սեւէ ձեւով սպանութիւն։ Ցերեսութիւն։

(Շարունակելի)

բակուած է։ Այլ պէտք է վերագտնենք իրարմէ հին բարեյաջողութեան խարիսխին։— «Շերիթը—Շերիֆէրն (Դուրանին առաւելագոյն օրէնքը)։ «Փա՛ռք Ալլահին, վեհապետին աշխարհի։ Կ'ուզենք անոր ծառայել և թախանձել զայն։ Թո՛ղ ուղղէ մեզ դէպի ուղիղ ճամբան, և եւ դարձնէ մեզ մոլորութեան ճանապարհէն»։

ՀԱԿԱՍԱԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

«Բամէթ - Բամէթ», ի՛նչ աղէտաւոր բառ, ի՛նչ աղէտներ է գրգռած ան մեր մէջ։ Քաւրանի մէջ ոչ մէկ տեղ կը վարդապետուի հակասգրականութիւնը։ Միայն վերջին դարու ընթացքին է որ ծուլութիւնն ու մեղկութիւնը հեռացուեցան ինքնաբերաբար։ Ամենայն ոտանաւորներ, հակառակ բոլոր թրչուառութեան, հակառակ բոլոր դէպքերուն, հակառակ ճշմարիտ պատմութիւնը ներսը բոլոր ջանքերուն, մնաց կը յաջողիմնաց։ Այս յատկութիւնը, որ կ'այսպիսանն ամէն ինչ և ոչինչ կը նկատեն բոլորը, կը կանգնեցնեն ու կը դանդաղեցնեն մեր քայլը դէպի առաջ։ Ամենաարդարօրէն դասել մեր պատութիւնն դիրքը, պիտի համգրուէին թէ ամենէն աւելի մենք պէտք է լուսաւոր ըլլայինք և օգնէինք այն գործին, քան թէ թոյլ պիտի տայինք մեզի այդպիսի տմարդի քննադատութեան մը և ազիտաբեր կրաւորականութեան մը։ Շնորհիւ հակոգութեան իմ լաւ կազմակերպութեանը, ճիշտ կերպով գիտամ ինչպէս, ուր և մեզմէ ով լեզուի կաւաց կամ կ'ընդդիմանան։

Երիտասարդները կ'անարգեն ծերերը և ծերունիները երիտասարդներ։ Ոչ ոք կուզէ ընդունիլ ուրիշին մտ իր դիրքն ու իր կարգը։ Մարտած ազատական ունայնամտութիւնն և նախանձամտութիւնն, փոխադարձաբար իրարու հանդէպ կը նիւթեն ամէնէն գարշելի էնթրիներէն։ «Վակֆանկա» էֆենտիները ամէնէն յատներն են։ Մեր ժողովուրդը, փառք Աստուծոյ, հեռու է այդպիսի յատկութիւններէ մը, որովհետև բարի իսլամ մը միշտ լաւատես է։

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ

Բոլոր չարիքի արմատը հոն է որ ամէն Օսմանցի «ախատիր իրական արժէք կամ հարստութիւն արտադրելու։ Վարժուած է էյլան, սիրոյ ըլլալու և թոյլ տալու որ ուրիշները ջանքեր թափեն։ Ան կ'ապրի և կը վայելի...

Շէյխիւլիսլամ, իմ տուած ցուցումներուս համաձայն, վերստին յիշեցուց թէ աշխատութիւնը հաճելի է Աւլահին, թէ աշխատութիւնը չանպատուիր բան նաւ։ Բոլոր դպրոցներուն մէջ ալ պէտք է ուսուցանել այս բանը տեսական կերպով։ Մեր երիտասարդները կը կարծեն թէ ուրիշ բան չեն կրնար ըլլալ եթէ ոչ պաշտօնեաներ կամ սպաներ, թերեւս, պէտք եղած ատեն, իւլէմաներ։ Ինչո՞ւ համար Թուրք մը չպիտի կրնար ըլլալ հաւատարակէտ վաճառական մը որ հեռաւոր կը տեսնէ, մասնաւորապէս մը կամ կարդ արհեստաւոր մը։ Ես իսկ ցոյց տուած եմ լաւ օրինակ և եւ կ'աշխատիմ իրրեւ կանգաղօր։ Մ'ըքան դժուար է ցրուել այդպիսի նախապայարումները— և ի՛նչ բաւական բան է որ այս այսպէս է։

ՏՈՒԼՈՒԹԻՒՆ

Մեր ժողովուրդին ամէնէն ընդարձակ իրաւերուն մէջ ծուլութիւնը այն ատաքան արիւնին և միտին մէջ անցած է որ կրնանք ըսել իրաւամբ. «Մեր բոլոր դժբախտութիւնը այս ազգիս կուգայ։» Անոյշ անգործութիւնը նկատուած է իրրեւ գերազոյն երջանկութիւն, մ'ինպէս որ իւրաքանչիւր օր կը ձգտի իր մասը առնել այս ենթադրական երջանկութենէն։ Եւ ալ պատանեկութեան միջոցին ունեցայ ինքզինքս անդրդութեան տալու փորձութիւնը։ Բայց երբ տեսայ թէ ծուլութիւնը ի՛նչ յանցանքներ առաջ կը բերէ, երբ տեսայ թէ անգործութիւնը ինչպէս մ'ը տարած էր իմ Մուրատ եղբայրս —կատարեալ անգիտակցութեան և սարսռազդեցի — ինքզինքս ազատագրեցի ծուլութեան մոլութեան լուծէն։

Մեր ժողովուրդին մէջ անանց ոչնչ խեղը գլուխն է, պէտք է անդուլ ազդեն նոր սերունդներուն վրայ, որպէս զի հրաժարին անոյշ ալ ապականիչ անգործութենէն, որ այնքան իրենց ինչպէս նաև իրենց հաւատակից եւ ցեղակից եղբայրներուն համար։ Մեր ժողովուրդին նկարագրի այս թուլամարթութեանը եթէ յաղթենք, եթէ յաղթել յաջողինք, եթէ Հարէմի կեանքին ծարաւս դուրենէն առաջ եկած մեղկութիւնը վանենք, այն ատեն միայն պիտի բուժուի օսմ. կայսրութիւնը։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

Ի՞նչ կը նշանակեն այս ուրբ միջազգային իրաւունքին պատերազմները։ Երբ մեր պատութեան վրայ նայուի, մարդ կ'աղազակէ. «Մոլորութի՛ւն մը է այս։» Կան շատ խելացի մարդեր որոնք աշխատած են միջազգային իրաւունքը կերտելու, բայց ժողովուրդները կը ծաղրեն անոնց դրած պատերիրանները։ Անոնց համար բնութեան պղնձէ օրէնքը գոյութիւն ունի միայն. ամէնէն ուժեղ՝ ամենանակալ թշնամին է։

Մենք ակարացած ենք։ Եւրոպա անդադար կը ճնշէ զմեզ։ Երբ մարդ իր ակնարկը եթեր կը դարձնէ, ոտիպատած է ընդունիլ թէ մեր «սթամբուլցոն» յաճախ եղաշխատուած է պնտութիւններու դաշնագրերով։

Հակառակ ուրուած խոստումներուն և դաշնագրերուն, մէկը միւսին եռեւէն խլած են մեր նահանգները, կոխկռտելով միջազգային իրաւունքը։

Եւ մեծ հաւատք չունիմ կարմիր Մահիկին վրայ, որով մենք ընդունուեցանք Ժընէվի համաձայնութեան մէջ։ Կը վախնամ որ քրիստոնեաները չպիտի յարգեն զայն պատերազմի ժամանակ։ Մենք ծանօթացանք շատ դրամ, բայց մեղի կը պակսի կնոջ օժանդակութիւնը։

Կիները միւս երկիրներուն մէջ թանկագին օժանդակներ են պատերազմի տարափներուն դէմ։ Մեր մէջ, օրէնքը որ կ'արգիլէ կիները խանութէն գործերու մէջ, կը փակէ անոնց առջեւ հիւանդանոցներու և դարմանատուններու դուռները։

ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ Է֊Ֆ. Կ'ԱՑՊԱՆԷ ԵՒՐՈՊԱՆ

«Մաթէնի խմբագրատան Մ. Սթիֆան Լօզան Նիսի մէջ տեսակցութիւն մը ունեցած է Արտաթին գործոց նախարար Նոր խարսոր Դարրիէլ էֆ. Նորատունկեանի հետ, որուն նիւթ ժամանակը հարցած էր հեռագիրը։ Մ. Լօզան կ'ըսէ.— Գարրիէլ էֆ. այսօր մեր հիւրն է, հիւր մը, որ արժանի է յարգանքի ու համակրութեան։

— Ես կ'զգայի թէ փոթորիկը մօտալուտ է, ըսաւ նախարդ նախարարը, և յաճախ ըսած էի դեսպաններուն։ Թուրքիայէն պահանջելով քաղաք մը որ գրաւուած չէ։ Եւրոպա վառանները կ'ենթարկէ մեզ, յայտարարելի անոնց։ Բայց գերպանները իրենց ուզեր կը թօքուէին։ Անոնք կը կարծեն թէ Թուրքիան թուրքերէն աւելի ազէկ կը ճանչնան։ Բան մը չի պատահիր, կը երթեին։ Արդարև գրեթէ բան մը չի պատահեցաւ, միայն յետդարձում մը ուաղ եկաւ և թշնամութիւնները վերսկսան։

Իր մեղմ ու հանգարտ ձայնով Գարրիէլ էֆ. խորհրդաշնչական ժպտալի կերպարդութիւնը ըրաւ։

— Եւրո. 22ին գումարուեցաւ ազգ. ժողովը։ 110 հրաւիրեալներէն 90 հոգի եկած էին։ Առաջ մէջ կայն քաղաքական ամէն կարծիքի պատկանող ներկայուցչականներ, կրօնաւորներ, բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։ Առաջին գործոց դէսպանին ինքնաշարժովը Բ. Դուռ գացի զեղեցիկ [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ...

ՓԵԱՖԻԼ ՓԱՇԱՅԻ բնանիքը եղիպտոսէն հեռագիր ստացաւ թէ նախորդ Վարչապետը ողջ ապրող է և անոր մահուան մասին տարածուած զրոյցները անհիմն են։

40ի ՉԱՓ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐ, որոնք չդիմակաւ այնասութեան դատապարտուած էին, յոյի օր Կեդր. բանէն փախչելու փորձ ըրին, բայց չյաջողեցան։

ԿԱԼՈՒԱՆԱԿԱՆ նոր օդէնքին գործադրութեան յապաղման պատճառը եա էր անոր հետ առնչութիւն ունեցող ուրիշ օրինագիծեր եւս կան, որոնց քննութիւնը աւարտած չէ տակաւին։ Այս օրինագիծերուն մէջ կայ «Կէտիկիլ» բռնութեանութիւններու վերաբերեալ օրագիրը։ Ցաւալի է թէ «Կէտիկիր հողի մը վրայ եղած իրաւունք մըն է, և առանց անոր սիրոյ հաւանութեան կարելի չէ չնչնք մը բռնադրացնել հողի մը վրայ։

ՄՈՎՍԵՍԻՆ արեան մը պատահեցաւ, որուն զոհ դարձին վեց հոգի։ Անոյի առաջ Ղալաթիոյ կամարջը բացուած էր, որպէս զի Միհրաճ փաշա չգնացը Ռոկեղջիւր մտնէ։ Այդ միջոցին 14 ուղեւոր ունեցող մեծ նաւ մը ուզեց կամարջէն անցնիլ, հակառակ եղած արգելքին։ Նոյն պահուն Միհրաճ փաշա չգնացը կը յառաջանար և բռնկումը անիւաւոր էր։ Նաւը կառ կառ եղաւ և ուղեւորներն ու նաւավարները ծով թափեցան։ Ութը հոգի կրնան ազատուիլ, միւսները անյայտ եղան։ Նաւը Զիրմէնէ պիտի երթար։ Հոդուածներուն մէջ կան երեք թրքուհիներ և քիւրտ կամաւորներու վարին վիրաբոյժ Իսմայիլ էֆ.։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Բարիզ, 25 Փետր.— Ռուս դեսպան Մ. Իզվոլսքի և Ռուսիոյ Զարին մասնաւոր պատուիրակ պարն Նելիկով այսօր Էլիզէ դարձին և Հանրապետութեան նախագահ Մ. Բու

ԳՈՐԱԳԱՏԵԱՆ ԹՈՎՄԱՍ
ՋԱՆՋՈՒԱԿԱՍԷՐ
Եւ հարթաբերթիկ ամէն տեսակ գիրքեր՝ բոլոր հայ. թուրք. Հասրէ՝ Կ. Պոլիս, Կոստանդնուպոլիս թաղ Եէնի-Գոզլու, Նոյնը փոստ. թիւ. Ն Գոյն տեսակներ գանուին ձեղնայարկերուն մէջ։ Հնարելիներ գտնուին։ Ամէն ապագրագրի հետ կարելի է անուն թուելու կը խնդրուի

ՄԱՅՐԵՐՈՒՆ ԽԻՍՏ ԿԱՐԵԻՈՐ
ՆՈՐԱՄԻՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ
Եւ
ՅՂԱՑՈՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՏՔԹ. Օ. ԿՈՐԵԿԵԱՆ
ԲԺԻՇՆԵՐ ՀԱՍԶԳ. ԱՆՆԵՐԱՆՑԻՆ
ՄԱՆՆԱՍԱՆՏԱԿԱՆ ՀԻՒԴԻՆ
Հիւանդ կ'ընդունի ուրբաթ և կիրակի զատ միւս օրերը ցերեկէ վերջ իր բնակարանը Բերա, Թարլա Պաղը, թիւ. 12։
50—20

ԳԱՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ
ՄԷԿ ԱՆԳԱՄԷՆ ԲՈՒԺՈՒՄ
ՏՔԹ. Յ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ
Բրօֆէսէօր Էրլիխի վերջին անգամ դատած 606 Սալվարսան դեղերով կատարելագործեալ կը բուժէ հին և նոր գաղիական սիֆիլիսը, միմիայն մէկ ընծէքցիոնով. նաև կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ ցերմանիդուրեան, միզամանի և երիկամունքի և բրօնխաի հիւանդութիւնները, ինչպէս նաև անական անկարողութիւնն լաբորատորիայի նոր մեթոտներով։ Իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունէ ամէն օր իր գործատեղը, Սիրքէճիի Թրանվէյի ճամբան վրայ Ֆէրիւս լուսանկարչատան առաջին յարկը։
Մանոթ.— Ամէն տեսակ գործածութիւններ մեզանցի և արգանդի հիւանդութեանց մասնաւոր խնամք։

ՕԹԷԼ ՀԷՔԻՄ ՕՂԼՈՒ
ՊԻԼԷՃԻՔ
Գիլէճիկի էն կեդրոն և օդատուն դիրքի մը վրայ հատատուած վերջին եալ օթեակը, զոր իր բոլոր կազմութիւններով խակատ պանդուխտներու հանգստութիւնը կ'ապահովէ. կը յանձնարարուի բոլոր ճամբորդներու անյապաղ հոն այցելել միայն, ուր պիտի գտնէ նաև պոլսականէն գերազանց գերազանց հիանալի լաբան, ամէն լեզուէ թերթեր. նոր հոգ մթերքով մը։ Մաքուր մահճակալ և անդուգական խնամք. գիներն 5 ղ։

ՈՒ ԻԿԻՆԵՐՈՒԷ ԱՅՐԵՐՈՒՆ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ
ԳԱՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ ԵՒ ՋԵՐՄԱՑՈՒԹԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՏՔԹ. Ա. ԷՍՍԱՆՈՒԷԼԻՏԻՍ
Նոր դրութեամբ և կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը, գաղիական ախտը, անկարողութիւնը և արգանդի հիւանդութիւնները։ Ամէն օր առաւօտեան մինչեւ իրիկուն կը գտնուի Պաղը Ալի ճամբէր, Մէսէրլիէ օթեակ դէմը, Ֆամէր լուսանկարչատան Բ. յարկի իր գրասենեակին մէջ, ուր կ'ընդունի հիւանդները։ Կիներու համար յատուկ տեղ կայ։ 50—ա

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵԻՈՒ
Ֆ. ԹՈՐԹԱՍԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԷՍԿԻ ՋԱՊԹԻՏԷ, ՔՕ—ՕԲԷՐԱԹԻՎԻ ԴԷՄ
Վաճառատուն, որ 12 տարուան փորձառութեամբ կրցած է շահել յատուկ գրքերուն համակրութիւնը, կը գտնուի առաջնակարգ ռուսական, ամերիկեան և անգլիական ամէն տեսակ կալոշի հոս մթերք մը, անմրցելի գիներով։ Ցոյցատեսութիւնը երաշխաւորուած։ Ամէն կերպ դիւրութիւն յատնարարուած։ Գաւառներէն յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Վաճառատուն մնաքանակ և փոքրաքանակ։

ՍՈՍ ԱՍԻԱՅԻ ԼՆԳԵՐՈՒԹԻՒՆ
شركت عثمانية
SOCIETE COMMERCIALE OTTOMANE
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐՄԱԳԼՈՒԽ 100,000 ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՈՍԿԻ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Կ. ՊՈԼԻՍ
ԱԹԱՆԱՍԻՈՒ Հ. Ա. ԴԱՐ ՊԷՊԷՆ
ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐԸ ԲԱՑ ԵՆ ԱՌԺԱՍԵԱՑ ԿԻՐԱԿՈՎ
ԱԹԹՈՒՌԻ, ԴԱԲԸ ՀԱԼՕՂԼՈՒ ԹԱՆ
Հայկական սոյն դրամական կազմակերպութիւնը կ'ընէ ֆինանսական գործեր, առևտրական առաջարկներ, մուրհակներու, փոխանակագիրներու, բաժնեթուղթերու, տարեղրութեան, տարանցիներու և բեռնագրերու վրայ։
Կուռաց չկնիր, մարդկային, փոխանակագիրներ և հնարագրական գիծերուն ամէնքներ, ինչպէս Թուրքիոյ նոյնպէս ազգերու բոլոր մասերուն վրայ։
Կը գնէ և կը ծախէ ամէն տեսակ բամբակներ և սարդարներ թէ մեծ և թէ բոլոր տեսակ հրապարակներու վրայ, ինչպէս և տարբ գրամներ։
Կը դանձէ ու կը գնէ տեսակարան տոներ, ռազիներ, փոխանակագիր, ռեկ, հաշիներ ուղղիներ և կը բաներ։
Կ'ընդունի գրամական առանձներ նպաստաւոր պայմաններով։
Դրամատուն հաստատած է տեսակական առանձնութիւններու համար յատուկ խրատով ցանկանալ սպասարկութիւն։

ԹՆԱՑՈՂԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՄ
Նոյնպէս ուրիշներ մեր հասցէներին մէջ կը "ալերուտ համար կ'ընդունի 25 գրուշի սնանկով գրամներ
Դա բանատուն կը գտնուի նաև թէ՛ իր հաշուին, թէ՛ ժամանակաւորապես և թէ՛ հայրս ունի տեսակ արդիւնաբերութիւններու և տարանցիներու. վաճառում, փոխանակութիւն, նեղատում և ուղարկում։
Կ'ընդունի նեղիայարդիւրութիւն թէ՛ տեսակներ և թէ տարբ առևտրեր։
Կը կատարէ տեսակարանի և հարստարարուեանական ընկերութիւններ և կը ծանանցէ մեր հասցէներ։

ՏՈՔՔԻՈՐ ԻԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՋԱԽ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
Բարեկամ Բժշկական համալսարանի սիֆիլիսագիտութեան դասընթացքներ ստացած և Բերլին—Վիեննայի հիւանդանոցի մէջ երկար ժամանակ հետազոտած և փորձառութիւն ձեռնարկած բժիշկ, մեծ հետաքրքիր կը դարմանէ տարբ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, տիրերդ (գոնոր) կը լրացնէ առանց գործողութեան, և միայն ցաւոտ ոչ լրացնելուն Փրոֆ. Ժաքոբ գործերով կարճ ի անանդրու և հետևանքներու խնայող և փայլուն ցուցադրեալ ակնոցներ Ֆոնտաս, Ֆիլիպն տասը ոչնչի հիւանդութիւնները երակներուն մէջ նորաձևով գոյ մը երակներու արդիւնքներ։ Մեծ յոգնութեամբ և առանց դանակ ու ասեղների կը հասցնէ քանդարարի (փէրսէ) և տարբ վիրաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւններ։ Սեռական ալեր գտան և տեսնելու տարբ ընդունելի յարգ և նեղ արտասանութեան ալեր կը դնեն։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, մինչև ցերեկ։ Գալատա, Հաճիոսի սիրտին գլուխ, Իսթիքլալ գլխաւոր ... Գալատա, Շեմսեկ մասջիտ, Թոպանէ Ֆրանսական հիւանդանոց դիմաց ... Ամենի ... Գալատա, Հաճիոսի սիրտին գլուխ, Իսթիքլալ գլխաւոր ... Գալատա, Շեմսեկ մասջիտ, Թոպանէ Ֆրանսական հիւանդանոց դիմաց։